Algemene beschouwing bij begroting 2027-2030

Partij voor de Dieren
05-11-2026

Voorzitter,
Wat ons in leven houdt, verdwijnt stilletjes: de bij, bomen, schimmelnetwerk onder je voeten die de grond gezond houdt.
Bijen bestuiven, bossen slaan koolstof op en geven zuurstof, de bodem laat ons voedsel groeien. Dit houdt onze samenleving gaande. Maar dit netwerk valt uit elkaar. De populatie van wilde dieren is met 73% afgenomen sinds de jaren 70. De natuur verstilt. We horen nu 25% minder vogelzang dan 25 jaar geleden.

Biodiversiteitsverlies raakt ons allemaal: ons vermogen om voedsel te laten groeien, omgaan met het veranderende klimaat, gezondheid en economie.

Het is hard nodig om natuur de ruimte te geven. We zijn met de fractie van de zomer met onze heidag naar Het Bos dat van Zichzelf is, geweest. Een eyeopener en inspirerend. Want: we beslissen te vaak OVER de natuur, in plaats van te erkennen dat ze bestaansrecht heeft. Het recht om gezond te zijn, te floreren en niet vervuild te worden.

Voorzitter, hoe wij omgaan met dieren zegt veel over ons als samenleving. Mahatma Gandhi zei: “De beschaving van een samenleving valt af te meten aan de manier waarop ze omgaat met dieren.” Dieren hebben waarde in zichzelf. Hun waarde staat los van hun betekenis of nut voor de mens.

Kortom: we behandelen de natuur als **resource (een uitputbare bron)**, en niet als **source of life. Een levensbron waarmee we een relatie kunnen hebben dat in balans is, waarin gegeven en genomen wordt zonder elkaar uit te putten, maar zelfs te versterken.**
Een rivier die ruimte krijgt - geeft leven terug;
Een bos dat ruimte krijgt en beschermd wordt: daar keren soorten terug.
Herstel van een gezonde bodem: ecosystemen komen weer tot leven.

De mens is ook afhankelijk van de natuur. Wanneer we opkomen voor een sterker natuur, milieu en dieren, doen we het ook voor onszelf.
Nú kan het nog.

Voor de toekomstige generaties is het belangrijk dat we nú de juiste dingen doen. De klimaat- en natuurcrisis raken: gezondheid, biodiversiteit en voedselzekerheid. Nu handelen is noodzakelijk. Daarvoor is perspectief nodig, en doortastende actie. Dit vraagt lef en leiderschap.

Ook in Culemborg.
Kijkend naar de begroting zijn we blij met extra ruimte naar groenbeheer en aandacht voor duurzame mobiliteit. Dat zijn stappen in de goede richting. Maar als wij het voor het zeggen hadden, hadden we toch andere keuzes gemaakt.
We missen een integrale visie en strategie. Zie Groen niet als decor voor een winkelstraat maar als **essentiële infrastructuur** om de klimaatcrisis tegen te gaan, voor: meer gezondheid, biodiversiteit herstel, het uitnodigen van verbinding tussen inwoners, mens en dier.

En een visie op landbouw en voedsel. Gezond en plantaardige voeding is belangrijk voor milieu, mens en dier. Minder intensieve veeteelt die geen toekomst meer heeft, en meer naar landbouwgrond dat omgevormd wordt voor ecologisch gebruik met natuurwaarden. Een voedselbos, zodat Culemborgers lokaal gezond voedsel kunnen eten. Schooltuinen voor educatie over gezonde voeding en natuur.

Partij voor de Dieren vindt:

- Lef en realisme is het erkennen van de klimaat- en natuur noodtoestand en daarop acteren met vergaande maatregelen. Want als je huis in brand staat, doe je er alles aan om te blussen, voordat de schade onherstelbaar wordt.

- Lef en realisme is oncomfortabele gesprekken aan gaan wanneer intensieve veeteelt zwaar drukt op milieu en de gezondheid van inwoners, en te zoeken naar een oplossing waar alle partijen bij gebaat zijn.

- Lef en realisme is inzien dat inwoners en natuur kwetsbaar zijn, en een einde te maken aan vervuiling van lucht, bodem en water.

Partij voor de Dieren ziet graag dat we onze stad inrichten tot een florerend thuis voor inwoners nu, én in de toekomst. Voor mens én dier.

Voorts zijn we van mening dat er een einde moet komen aan de bio-industrie.